

การดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา

นางมยุรา จันทรโรหัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1521-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I ๒1๑๑๘๔๔๑

๒๑ มี.ค. ๒๕๔๘

THE OPERATIONS OF HEALTH SCIENCE LIBRARIES
IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Misses Mayura Jantararotai

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science

Department of Library Science

Faculty of Arts

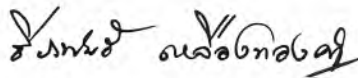
Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-1521-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา
โดย นางมยุรา จันทโรทัย
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพรีไพ เปรมสมิทธิ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

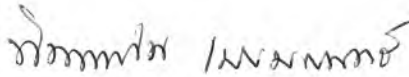
(ศาสตราจารย์ ดร. วีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

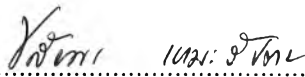
.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพรีไพ เปรมสมิทธิ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชลัยพร เหมะรัชตะ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดวงเนตร วงศ์ประทีป)

มยุรา จันทรโรทัย : การดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา
(THE OPERATIONS OF HEALTH SCIENCE LIBRARIES IN HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ์,
290 หน้า. ISBN 974-53-1521-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินงานของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาในด้านการบริหาร งานเทคนิค และการบริการ 2) ปัญหาในการดำเนินงานของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารห้องสมุดหรือหัวหน้าห้องสมุดหรือผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 38 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมทั้งหมด 38 คน ได้รับแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ได้ 36 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.30

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดสังกัดฝ่ายวิชาการของคณะ ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน และมีความร่วมมือในการยืมระหว่างห้องสมุด

ปัญหาที่ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาประสบในระดับมาก คือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ห้องสมุดตั้งอยู่ในพื้นที่จำกัดไม่สามารถขยายได้ในภายใน และคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอในการให้บริการ

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนิติ..... มยุรา จันทรโรทัย

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ทิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ์

4580198322 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD : THE OPERATIONS LIBRARY , HEALTH SCIENCE , HIGHER EDUCATION
INSTITUTION / CHULALONGKORN UNIVERSITY

MAYURA JANTARAROTAI : THE OPERATIONS OF HEALTH SCIENCE

LIBRARIES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. THESIS ADVISOR :

ASST.PROF. PIMRUMPAI PREMSMIT, D.A., 290 pp.

ISBN 974-53-1521-4

The purposes of this research were to study 1) the operations of health science libraries in higher education institutions, in terms of, administration, technical service, and information service, and 2) problems of the operations of health science libraries in higher education institutions.

This study was a survey research in which data was collected from questionnaires distributed to 38 administrators of health science libraries in higher education institutions. There were 36 questionnaires that could be used for analysis (97.30%).

The results indicate that most libraries are under academic affairs office of faculties. The libraries mostly use the National Library of Medicine Classification – NLM and have the interlibrary loan service.

The problems encountered by health science libraries in higher education institutions at high level are inadequate number of staff, the library is located in limited space and can not be expanded in the future, and not enough computers for providing service.

Department Library Science

Field study Library and Information Science

Academic year 2004

Student's signature.....

ชยุต จันทรรตัย

Advisor's signature.....

ปริมไพร์ เรมสมิต

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนเป็นกำลังใจในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ชลัษณ์พร เหมะรัชตะ และอาจารย์ดวงเนตร วงศ์ประทีป ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและ ขอขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วาณี ฐาปนวงศ์สานติ อาจารย์ที่เคารพยิ่ง และคุณกฤษณา มุลานนท์ หัวหน้าหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ คำแนะนำ ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถาม ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมถึงขอบคุณบัณฑิต วิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ น้องชาย และครอบครัวทุกคน รวมถึง คุณวิฑูรย์ จันทร์โรทัย สามีที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยความรักและความปรารถนาดี ตลอดมา สิ่งดีๆ เหล่านี้ จะเป็นพลังให้แก่ผู้วิจัยตลอดไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	สมมติฐานของการวิจัย.....	4
	ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	8
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2	ปริทัศน์วรรณกรรม.....	10
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ.....	10
	การดำเนินงานในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ.....	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42

บทที่	
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....47
	การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....47
	การกำหนดประชากร.....47
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....50
	การทดสอบแบบสอบถาม.....52
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....52
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....56
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....134
	รายการอ้างอิง.....174
	ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....183
	ภาคผนวก ข ข้อมูลห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา.....207
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....290

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
2 จำนวนวัสดุตีพิมพ์ที่มีในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ.....	62
3 จำนวนวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่มีในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ.....	66
4 จำนวนผู้ใช้บริการห้องสมุด.....	68
5 โครงสร้างการบริหารงานของห้องสมุด.....	70
6 การแบ่งฝ่ายงานของห้องสมุด.....	71
7 นโยบายการดำเนินงานของห้องสมุด.....	72
8 แผนงานของห้องสมุด.....	73
9 แผนพัฒนาประจำปีของห้องสมุด.....	74
10 แผนปฏิบัติการประจำปีของห้องสมุด.....	75
11 จำนวนบุคลากรในห้องสมุด.....	77
12 การพัฒนาบุคลากรห้องสมุด.....	79
13 แหล่งงบประมาณของห้องสมุด.....	80
14 การจัดสรรงบประมาณของห้องสมุด.....	82
15 อาคารสถานที่.....	84
16 จำนวนชั้นของห้องสมุด.....	84
17 พื้นที่ของห้องสมุด.....	86
18 สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด.....	87
19 การดูแลรักษาอาคารสถานที่.....	88
20 ครุภัณฑ์ห้องสมุด.....	92
21 ครุภัณฑ์สำนักงาน.....	97
22 ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์.....	99
23 การดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุด.....	101
24 การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด.....	101
25 สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์.....	103

ตารางที่

26	ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด.....	104
27	ลักษณะความร่วมมือระหว่างห้องสมุด.....	105
28	วัตถุประสงค์ของความร่วมมือระหว่างห้องสมุด.....	106
29	ประเภทของความร่วมมือระหว่างห้องสมุด.....	108
30	ผู้ที่มีหน้าที่คัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ.....	109
31	วิธีการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ.....	109
32	วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ.....	110
33	ผู้ที่มีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ.....	110
34	การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ.....	112
35	เครื่องมือช่วยค้น.....	113
36	การบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ.....	113
37	นโยบายการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก.....	114
38	ผู้ที่ดำเนินงานจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก.....	115
39	สาเหตุที่มีการดำเนินงานจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก.....	116
40	เกณฑ์ในการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก.....	117
41	ระยะเวลาที่กำหนดในการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก.....	118
42	บริการของห้องสมุด.....	120
43	ประเภทของผู้ใช้บริการ.....	121
44	ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริหาร.....	125
45	ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านงานเทคนิค.....	128
46	ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริการ.....	131